

สาวิตรี พบกระโทก 2554: ศักยภาพในการออมของครัวเรือนเกษตรกรไทย ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและ
ทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์อัสริยา บุญญะศิริ, Ph.D. 117 หน้า

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารายได้ รายจ่าย และศักยภาพในการออม และศึกษาปัจจัยที่ส่งผล
ต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือนเกษตรกร โดยเลือกครัวเรือนเกษตรกรจากทุกภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 7,098 ตัวอย่าง
จากฐานข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนปี 2552 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศมีรายได้ทั้งหมดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 15,701 บาทต่อเดือน
และมีรายได้หลักจากกำไรสุทธิจากการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 63.65 จากรายได้ทั้งหมด รายได้จากค่าจ้าง
และเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 7.43 เงินช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน ร้อยละ 4.64 และรายได้จากการ
ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่จากการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 3.73 ครัวเรือนเกษตรกรมีรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 11,099 บาทต่อ
เดือน โดยมีรายจ่ายหลักจากค่าอาหาร (ร้อยละ 31.07) และค่าที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 21.01) โดยครัวเรือนมีศักยภาพใน
การออมเฉลี่ยเท่ากับ 4,612 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 29 ต่อรายได้ เมื่อพิจารณาแยกตามภูมิภาค พบว่า
ครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีศักยภาพในการออมต่ำที่สุด ในขณะที่ครัวเรือนภาคใต้มีศักยภาพในการออม
สูงสุด ครัวเรือนที่มีอาชีพบริการทางการเกษตรมีศักยภาพในการออมต่ำที่สุด ในขณะที่ครัวเรือนทำสวนผลไม้ไม่มี
ศักยภาพในการออมสูงสุด ครัวเรือนที่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่า 5 ไร่ มีศักยภาพในการออมต่ำกว่ากลุ่มที่มี
ขนาดถือครองมากกว่า 5 ไร่ หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีศักยภาพในการออมต่ำกว่า
กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลมีศักยภาพในการออมสูงกว่านอกเขต
เทศบาล และครัวเรือนที่ทำการเกษตรที่หลากหลายจะมีศักยภาพในการออมต่ำ

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือนเกษตรกรวิเคราะห์โดยประมาณค่าทาง
เศรษฐมิติโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองขั้น พบว่าปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อศักยภาพในการออม คือ
รายได้ประจำ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนสูงกว่าประถมศึกษา ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางลบต่อศักยภาพในการ
ออม คือ การทำเกษตรที่หลากหลาย และการมีหนี้สินในปัจจุบัน ส่วนรายได้ชั่วคราวไม่มีผลต่อศักยภาพในการ
ออม และพบว่าครัวเรือนทั่วประเทศมีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมต่อรายได้ประจำเท่ากับ 0.69
พิจารณาครัวเรือนตามภูมิภาคครัวเรือนภาคใต้มีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมต่ำที่สุดในขณะที่
ครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมสูงสุด เมื่อพิจารณาตามประเภทการ
ทำการเกษตรพบว่า ครัวเรือนทำนามีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมต่ำที่สุดและครัวเรือนที่ทำไร่มีความ
โน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมสูงสุด และครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลมีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการ
ออมต่ำกว่าครัวเรือนที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก